

SCIENCES AND TECHNIQUES OF
INFORMATION MANAGEMENT
Vol. 4, No. 2, SUMMER 1397
AUGUST/2018

مدیریت اطلاعات

سال چهارم، شماره دوم - تابستان 1397 شماره پیاپی 11

بررسی زیرساخت فناوری اطلاعات برای پیاده سازی مدیریت دانش

در آرشيو دیداری*

صدا و سیمای مرکز قم

¹ سعید غفاری

² محمد علی زینالی

(صفحات 111-136)

چکیده

هدف: هدف از پژوهش حاضر، بررسی زیرساخت فناوری اطلاعات برای پیاده سازی مدیریت دانش در آرشيو دیداری صدا و سیمای قم است. دلیل انتخاب این محیط، اتکاء و وابستگی کار به اطلاعات و دانش تخصصی است.

روش پژوهش: روش تحقیق توصیفی و از نوع پیمایشی بوده و ابزار اندازه گیری، پرسشنامه محقق ساخته شامل 34 سوال بود. حجم نمونه براساس جدول کرجسی و مورگان 127 نفر تعیین و درانتخاب نمونه ها از روش نمونه گیری تصادفی ساده استفاده شد. بعد از جمع آوری اطلاعات، داده ها با نرم افزار اس پی اس اس تحلیل شد. در بخش استنباطی، سوالات و فرضیات پژوهش بر اساس آزمون t تک نمونه ای و ضریب همبستگی پیرسون آزموده شدند.

یافته ها: نتایج نشان داد که مولفه های خلق و بکارگیری دانش به ترتیب با میانگین 17/5 و 18/4 در حد زیادی مناسب، مولفه ثبت دانش با میانگین 15/5 در حد متوسط، مولفه انتقال دانش با میانگین 14/1 در حد کمی مناسب و به طور کلی زیرساخت فناوری اطلاعات برای پیاده سازی مدیریت دانش در آرشيوهای دیداری صدا و سیمای مرکز قم با میانگین 46/4 در حد زیادی مناسب است.

نتیجه گیری: نتایج نشان داد که رابطه معنی داری بین زیرساخت فناوری اطلاعات و مولفه های عمومی مدیریت دانش برای پیاده سازی مدیریت دانش در آرشيو دیداری صدا و سیمای مرکز قم وجود دارد. **کلید واژه ها:** زیرساخت فناوری اطلاعات، مدیریت دانش، آرشيو دیداری، سیمای مرکز قم

* تاریخ ارسال مقاله: 1396/02/25؛ تاریخ پذیرش مقاله: 1396/12/12.

1. استادیار گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشگاه پیام نور قم، (نویسنده مسئول)

ghaffari130@yahoo.com

2. دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت علم اطلاعات پیام نور قم

zeinali55@gmail.com

مقدمه

امروزه حفظ و توسعه مزیت رقابتی یکی از بزرگترین دغدغه های سازمان ها است. به همین منظور سازمانها به جهت مقابله با شرایط متغیر محیطی از ابتکارات مختلفی در طی زمان استفاده کرده اند که نمونه هایی از این ابتکارات عبارتند از: مدیریت زنجیره تامین¹، مدیریت روابط با مشتری²، مدیریت کیفیت مجامع³، مهندسی مجدد⁴، مدیریت اطلاعات⁵ و اخیراً مدیریت دانش⁶. در دنیای امروز دانش⁷ را رمز نهایی و مزیت رقابتی برای سازمانها و شرکت های مدرن می دانند. انسان هرچه بیشتر بداند، بهتر می تواند عمل کند. دیگر دورانی که در آن فقط پول، زمین و نیروی بازو، به عنوان سرمایه شناخته می شدند، به سر آمده است. لذا در عصر حاضر که عصر دانایی شناخته می شود، دانش بسان مهمترین سرمایه محسوب می گردد. در این دوران، سازمانها نیازمند رویکرد مدیریتی متفاوت نسبت به مسائل سازمان و کارکنان هستند. حفظ و نگهداری دانش کارکنان و پرورش ظرفیت های یادگیری آنان نقش تعیین کننده ای در موفقیت سازمان دارد. نوناکا⁸ (1385) معتقد است در قرن حاضر جایی که تنها موضوع قطعی مواجهه دایمی با

1.

2. Customer Relationship management.

3. Total quality management (TQM).

4. Re. Engineering.

5. Data management.

6. Knowledge management.

7. Knowledge

8. Nonaka.

پدیده عدم قطعیت است، یگانه منبع مطمئن جهت کسب مزیت رقابتی پایدار، دانش است. مدیریت دانش با شعار کنترل دانش ضمنی¹ پا به عرصه ظهور گذاشت و در عرض کمتر از چند دهه به یکی از جالب‌ترین و جذاب‌ترین موضوعات مدیریتی مبدل شد (محمدی-استانی و شعبانی، 1390). به اعتقاد داونیورت و پروساک² (1379)، درجهان امروز دانش و مهارت به عنوان عامل کلیدی موفقیت سازمان‌ها و به عنوان حیاتی‌ترین و راهبردی‌ترین منبع برای حفظ و افزایش مزیت رقابتی به شمار می‌آید. دانش زمانی می‌تواند فایده و تاثیرگذاری لازم را داشته باشد که به شکل مناسبی مدیریت شود (سرلک، فراتی، 1387). عوامل بسیار زیادی از قبیل فناوری اطلاعات، فرهنگ سازمانی، منابع انسانی، آموزش‌های سازمانی و... وجود دارند که موجب موفقیت سازمان‌ها در به کارگیری راهبرد مدیریت دانش می‌شود. تحقیقات و مطالعات مختلف فناوری اطلاعات³ را به عنوان یکی از عوامل زیر ساخت‌های موثر و حیاتی بر برنامه‌های مدیریت دانش شناسایی کرده است. این فناوری‌ها موجب توانمند شدن سازمان‌های دانش محور می‌شود و به عنوان موثرترین وسیله جمع‌آوری، ذخیره‌سازی، انتقال و اشاعه دانش محسوب می‌گردند (نقل شده از روزبان، 1388، وانگ و احمد⁴، 2003).

حجم زیاد و انباشته شدن اطلاعات سازمانی از یک سو و ضرورت کسب، ذخیره و استفاده از دانش در حل اثربخش و کارآمد مشکلات، یادگیری پویا، برنامه‌ریزی راهبردی و تصمیم‌گیری بهتر از سوی دیگر، نیاز به مدیریت دانش در سازمان‌ها را بیش از پیش آشکار می‌سازد. در این میان، طی این چند سال مدیریت دانش به عنوان موضوع مهم در کانون توجه و اولویت‌های پژوهشی سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران قرار گرفته است. آرشیوهای صدا و سیما به عنوان یک ساختار عظیم درون سازمانی در دهه اخیر برای گذر از سامانه آنالوگ به دیجیتال همواره در صدد استفاده از دانش کارکنان

1 . Tacit knowledge.

2 . Davenport & Prusak.

3 . Information Technology

4 . Wang and Ahmed

خود بوده است. در این میان با بهره‌گیری از نقش حمایتی فناوری اطلاعات می‌توان از تجربه و دانش کارکنان برای حل مشکلات، در هر زمان و مکان بهره‌جست. در این پژوهش به بررسی زیرساخت فناوری اطلاعات برای پیاده‌سازی مدیریت دانش در آرشیوهای دیداری صدا و سیمای مرکز قم و رابطه آن با مولفه‌های الگوی عمومی مدیریت دانش پرداخته می‌شود.

امروزه یکی از مهمترین و با ارزش‌ترین سرمایه‌های هر سازمانی، دانش است. دانش یک نیروی محرکه برای رشد سازمان است (آن، پارک، جانگ¹، 2009). سازمان‌های نوین در شرایط رقابتی پیچیده‌ای قرار گرفته‌اند که این شرایط ناشی از تغییرات محیطی، سازمانی، فناوری و دانش است. در شرایط غیر قابل پیش‌بینی و بسیار رقابتی به مدیریت دانش به عنوان راهبردی کلیدی برای موفقیت و بقای سازمانی توجه می‌شود. داوونپورت و پروساک (1998) معتقدند که دانش مقوله‌ای بسیار پیچیده و سیال است از تجربه‌ها، ارزش‌ها، اطلاعات زمینه‌ای و تفکر حرفه‌ای که چهارچوبی را برای ارزیابی و ارائه تجربیات و اطلاعات جدید فراهم می‌کند. دانش در ذهن داننده خلق و بکار گرفته می‌شود؛ در سازمان‌ها دانش نه تنها در قالب مدرک و اسناد یا گنجینه‌های دانشی مجسم می‌شود، بلکه در رویه‌ها، فرایندها، عملکردهای سازمانی نیز نهفته است. مدیریت دانش تلاش می‌کند تا روح مشارکت و یکپارچگی را در سازمان ترغیب کرده و نظام تفکر دسته‌جمعی و اشتراک ایده‌ها را به شکل گسترده مطرح سازد. مدیران نیز سعی دارند با تکیه بر فنون استخراج یافته‌های اطلاعاتی و دانش افراد و ذخیره و انتشار آن به دانشی دست‌یابند که در بهره‌وری سازمانی آنان را یاری دهد (صلواتی و حق‌نظر، 1388). با برنامه‌ریزی و استفاده از نظام‌های نوین مانند مدیریت دانش، اگر نتوان به تمامی اهداف، کارآیی کارکنان، افزایش سطح دانش سازمانی، به روز شدن دانش، افزایش توانایی حل مسائل و مشکلات سازمانی و ده‌ها هدف مورد نظر مطلوب رسید، لااقل می‌توان بخشی از آنها را محقق ساخت، ولی برای استقرار مدیریت دانش به فراهم سازی بسترهای فکری و

1. Ahn & Park & Gung

فرهنگی، مهارت های آموزشی، کانون های دانش و فراهم آوردن بسترهای تکنولوژیک نیاز است و توجه به زیر ساخت های دانش حائز اهمیت است. اساس یا بنیان های لازم برای ایجاد یک نظام، سازمان یا سازه را زیرساخت می گویند (حسن زاده، 1386). زیر ساخت دانش، ساز و کاری است که سازمان از طریق آن دانش را مدیریت می کند و افراد در بخش های متفاوت آن دانش خود را از طریق این زیرساخت ها تسهیم می کنند به طوری که اعضا بتوانند از آن دانش به طور کاملاً موثر استفاده کنند.

اما عوامل بسیار زیادی از قبیل فناوری اطلاعات، فرایندهای مدیریت دانش، فرهنگ سازمانی، منابع انسانی، آموزش های سازمانی و... وجود دارند که موجب موفقیت سازمان در بکارگیری راهبرد مدیریت دانش می شود. تحقیقات و مطالعات مختلف، فناوری اطلاعات را به عنوان یکی از عوامل و زیر ساخت های موثر و حیاتی برای برنامه های مدیریت دانش شناسایی کرده است. این فناوری ها موجب توانمند شدن سازمان های دانش محور می شود و به عنوان موثرترین وسیله جمع آوری، ذخیره سازی، انتقال و اشاعه محسوب می گردند. اینترنت، اینترنت، پست الکترونیکی، دورنگار و... نمونه هایی از فناوری اطلاعاتی و ارتباطی هستند که سازمان های دانش محور برای تبدیل شدن به سازمان های الکترونیک مورد استفاده قرار می دهند. صاحب نظران عقیده دارند که مهمترین نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات کمک به انتشار دانش است، اما مطالعات دیگری حاکی از این هستند که فناوری اطلاعات و ارتباطات به همه فعالیت های مدیریت دانش (خلق¹، ذخیره²، انتقال³ و بکارگیری⁴) کمک می کند (لدنی دامغانی، 1389). امروزه بحث استفاده از فناوری های جدید در کشور به طور جدی مطرح شده است و سازمان ها و نهادهای دولتی و غیر دولتی با حرکت پر شتاب بکارگیری آنرا در برنامه های خود قرار داده اند و از طرفی دولت نیز در قالب طرح تکفا (توسعه و کاربرد فناوری اطلاعات) سازمان ها و

1. Knowledge Cention

2. Knowledge Store

3. Knowledge Shering

4. Knowledge Appellication

نهادهای خود را ملزم به ارائه برنامه‌های مدون جهت بکارگیری فناوری ارتباطی و اطلاعاتی نموده است، اهمیت پذیرش فناوری اطلاعات از طرف استفاده‌کنندگان آن بیش از پیش مشخص شده و لازم است در تدوین راهبردهای زیر ساخت فناوری این مورد در نظر گرفته شود (باقری و همکاران، 1388). در این میان، صدا و سیما تنها سازمان رسانه‌ای کشور است که در سطح کلان به تولید، پخش و نگهداری فرهنگ شفاهی می‌پردازد و آرشیو این سازمان نیز بزرگترین آرشیو دیداری- شنیداری کشور می‌باشد که به حفظ و نگهداری منابع غنی و بالقوه اهتمام دارد. گستردگی و تعداد بالای نیروی انسانی شاغل در این آرشیوها که به طور غیرمستقیم در تولید و پخش برنامه برای مخاطبان عظیم داخلی و خارجی رسانه دخالت دارند، موجب شده تا مدیریت دانش و پیاده‌سازی آن به عنوان یکی از اهداف این مجموعه کلان در نظر گرفته شود تا با بهره جویی از مزایای آن بتواند فرصتی برای گسترش کارآیی این مراکز دانشی و همچنین سازمان متبوعشان باشد.

حال سوال اینجاست که زیر ساخت‌های فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیداری تا چه اندازه برای استقرار مدیریت دانش مناسب هستند؟ این پژوهش به دنبال آن است با بررسی زیر ساخت فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیداری صدا و سیما می‌تواند مرکز قم، از میزان آمادگی این عامل برای پیاده‌سازی مدیریت دانش بر اساس الگوی عمومی مدیریت دانش (خلق، ذخیره، انتقال و بکارگیری دانش) آگاهی یابد تا در صورت لزوم بتوان برای ایجاد یا بهبود آن اقدام کرد.

مدیریت دانش: مدیریت دانش عبارت است از اعمال مدیریت و زمینه سازی برای تبدیل دانش (نهان به عیان و بالعکس) در داخل سازمان، از طریق گردآوری، به اشتراک گذاری و استفاده از دانش، به عنوان یک سرمایه انسانی در راستای دستیابی به اهداف سازمان (حسن زاده، 1386).

خلق دانش: خلق و ایجاد دانش فرایندی پایانی است که شامل بوجود آمدن دانش جدید در حین تحقیقات و تجربه کاری یا جایگزین شدن دانش موجود توسط دانش ضمنی و عینی کارکنان می‌باشد (ابطحی و صلواتی، 1385).

ثبت و نگهداری دانش: فرایندهایی شامل به خاطر سپردن، انباشت و گنجاینیدن دانش در مخازن دانش به منظور ماندگار شدن دانش در سازمان می باشد (قلیچ لی، 1388).
انتقال دانش¹: شامل اشتراک دانش و اطلاعات، ایده ها، پیشنهادات و تجربیات ایجاد شده در فرایندهای کاری میان سازمان می باشد (افخمی، 1390)
استفاده و بکارگیری دانش: بکارگیری دانش شامل فعالیت هایی است که به اجرای دانش در فرایندهای کاری سازمان منجر می گردد. بکارگیری دانش اشاره به این مطلب دارد که ایده ها و دانش بدست آمده، در صورت مفید و مناسب بودن مورد استفاده قرار گیرد (ابطحی و صلواتی، 1385).

فناوری اطلاعات: فناوری اطلاعات شامل محدوده وسیعی از اختراعات و رسانه های ارتباطی است که سیستم های اطلاعاتی و افراد را به یکدیگر مرتبط می کنند و عبارتند از: پست صدا، پست الکترونیکی، کنفرانس صوتی، کنفرانس ویدئویی، اینترنت، نرم افزارها، سخت افزارها و مانند آن، سیستم های اطلاعات و فناوری اطلاعات غالباً در هم پیچیده هستند و معمولاً برای اشاره به آنها اصطلاح فناوری اطلاعات را بکار می برند (تی سنگ²، 2002).

مدیریت دانش اساساً مفهوم با اندیشه جدیدی نیست، دانش موضوعی نیست که امروزه و به یک باره بوجود آمده باشد. انسان در مسیر تاریخ تکامل اجتماعی ناشی از آن همواره تولید کننده دانش بوده است و از آن در ایجاد تغییر در جامعه استفاده کرده است. به هر حال، این دانش به صورت ضمنی در جوامع مختلف بشری در دوران های مختلف به شکل های مختلف آمده، ثبت شده، انتقال داده شده و خود باعث تغییرات بعدی شده است (ابطحی و صلواتی، 1385) مدیریت دانش در اواخر دهه 1970 مطرح شد. در اواسط دهه 1980 با آشکار شدن جایگاه دانش و تاثیر آن بر قدرت رقابت در بازارهای اقتصادی اهمیت آن مضاعف شد. در اواخر دهه 1980 سیر صعودی انتشار مقالات مربوط به مدیریت

1Knowledge Transfer

2Tsang

دانش را در مجلات حوزه‌های مدیریت، تجارت و علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی می‌توان مشاهده کرد. با وجود توسعه فناوری‌های جدید، برخی سازمان‌ها نیاز به پذیرش چنین فناوری‌هایی را به طور کامل به دست فراموشی سپرده‌اند و یا اینکه نسبت به تصمیم‌گیری درباره فرایندهای پذیرش و پیاده‌سازی آن با سرعت بسیار پایینی حرکت می‌کنند. برخی از مدیران تمایل دارند تا بهترین فناوری‌های موجود در دنیای تجارت را بکار گیرند، در عین حال به نظر می‌رسد که بسیاری از آنها گرایش به چشم‌پوشی از اثرات انسانی و سازمانی این فناوری‌ها دارند. جامعیت این فناوری‌های جدید و توانایی‌های بالقوه آنرا می‌توان در واقع به عنوان منبع بالقوه از ضعف در نظر گرفت. دلیل این امر ناتوانی مدیران نسبت به استفاده از این فناوری‌ها است. جهت حل این مسئله لازم است قابلیت‌های این فناوری‌ها، کفایتشان برای کسب و کار، امکان بهره‌برداری از مزایای آن و تلاش در جهت کسب ذهنیتی نو از مدیریت را درک کرد. در عین حال، درک نحوه ارتباط دقیق فناوری‌های جدید با سیستم‌های اطلاعاتی و نیز چگونگی تضمین تداوم کسب و کار با توجه به امنیت چنین فناوری‌هایی، بسیار ارزشمند است (هادیان، 1389).

خاتمیان‌فر (1386) به بررسی وضعیت اشتراک دانش، زیرساختها، بسترها و شیوه‌های به اشتراک‌گذاری دانش در کتابخانه آستان قدس رضوی پرداخته‌است. یافته‌های پژوهش نشان داده‌است به طور کلی وضعیت زیرساختی اشتراک دانش در سازمان کتابخانه‌ها نسبتاً مناسب است. از میان عوامل فردی و سازمانی موثر بر اشتراک دانش، نبود زمان کافی برای شرکت در فعالیتهای اشتراک دانش به عنوان مانعی برای فعالیت بوده است. وضعیت آموزش، بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و فعالیتهای رسمی و غیر رسمی در سازمان در زمینه اشتراک دانش در حد نسبتاً مناسبی است اما در رابطه با سیاست‌ها و راهبردها برای نهادینه کردن فعالیتهای اشتراک دانش، وضعیت چندان مناسبی وجود ندارد. فرهودی و دورودی (1387) لزوم بکارگیری مدیریت دانش در افزایش سطح کیفی فعالیتهای سازمان‌های نوین را در یک مطالعه پیمایشی و با ابزار پرسشنامه و مصاحبه مورد مطالعه قرار دادند. آنها با بررسی نظریه‌ها و تحقیقات گذشته به این نتیجه رسیدند که اگر مدیریت

سازمان قصد دارد تا مدیریت دانش در اولویت قرار گیرد باید تعادل موجود بین افراد و فناوری‌ها را مورد توجه قرار دهد. همچنین، بیان کردند که اشتراک دانش در سطوح مختلف سازمانی با استفاده از ابزارهای نوین فناوری از سودمندی بیشتری برخوردار است.

آزاد شهرکی (1388) در پایان‌نامه خود با عنوان «عوامل زمینه ساز مدیریت دانش در سازمان آموزش و پرورش استان بوشهر» سه عامل فرهنگ سازمانی، فناوری اطلاعات و فرایندهای دانش را به عنوان عوامل زمینه ساز پیاده‌سازی مدیریت دانش مورد ارزیابی قرار داده است. در حوزه فرایندهای دانش، سه عامل پردازش دانش، انتقال دانش و تسهیم دانش مورد بررسی قرار گرفته که هر سه عامل در سطح معنی‌داری است. همچنین، یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که از میان سه متغیر اصلی تحقیق از دیدگاه کارکنان سازمان مورد مطالعه، فرایندهای دانش و فرهنگ سازمانی نسبت به فناوری اطلاعات تأثیر بیشتری در پیاده‌سازی مدیریت دانش دارند. پیروسیانی (1389) در پایان‌نامه خود با عنوان «بررسی عوامل موثر بر استقرار مدیریت دانش در سازمان مسکن و شهرسازی (مطالعه موردی: استانهای منتخب غرب کشور)» سه عامل فرهنگ سازمانی، فناوری اطلاعات و فرایندهای دانش را مورد ارزیابی قرار داده است. در حلقه فرایندهای دانش سه عامل ایجاد دانش، ذخیره دانش و تسهیم دانش مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج حاصل بیانگر آن است که از میان فرایندهای دانش در سازمان مورد نظر به غیر از ذخیره دانش بقیه در سطح پایینی قرار دارند. همچنین دو عامل فرهنگ سازمانی و فناوری اطلاعات در وضعیت **نسبتاً** مناسبی قرار دارد. فتح‌اللهی و دیگران (1389) در پژوهشی که با عنوان «امکان‌سنجی استقرار مدیریت دانش در دانشگاه اصفهان از دیدگاه مجریان طرح‌های پژوهشی دانشگاه» به صورت توصیفی پیمایشی انجام دادند به این نتیجه رسیدند که دانشگاه اصفهان در بعد فرهنگ برای پیاده‌سازی مدیریت دانش از آمادگی نسبتاً مطلوبی برخوردار است، ولی در دو عامل ساختار و فرایندها و زیرساخت فناوری اطلاعات این آمادگی دیده نمی‌شود.

ساداتی گورچین قلعه (1392) در پژوهشی به بررسی وضعیت زیر ساختار فناوری اطلاعات برای استقرار مدیریت دانش در استانداری آذربایجان غربی پرداخت. پژوهش

توصیفی و از نوع پیمایشی و ابزار پیمایش، پرسشنامه بوده است. برای جمع‌آوری اطلاعات مربوط به آزمون فرض‌ها از پرسشنامه محقق ساخته فناوری و پرسشنامه استاندارد مدیریت دانش استفاده شد. حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی و مورگان تعیین شده و در انتخاب نمونه‌ها از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده کرده است. نتایج نشان داد رابطه معنی‌داری بین وضعیت فناوری اطلاعات و تحصیل دانش، بکارگیری دانش، اشتراک دانش، توسعه دانش، نگهداری دانش و در کل استقرار مدیریت دانش برقرار است.

رستمی، جهانی، و علاقمند (1393) در پژوهشی به بررسی وضعیت زیر ساخت‌های فناوری در سه حوزه مدیریت دانش (گردآوری و ذخیره‌سازی منابع، سازمان‌دهی منابع و اشاعه منابع دانش) در کتابخانه‌های دانشگاه سراسری شهرستان بابل از نظر کتابداران پرداختند. پایین بودن نسبی استفاده از زیر ساخت فناوری می‌تواند به سبب آگاه نبودن کتابداران به ضرورت استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی در شناسایی و گزینش منابع اطلاعاتی و نیز نداشتن مهارت در استفاده از این فناوری‌ها باشد.

بات¹ (2002) استراتژی‌های مدیریت برای دانش فردی و سازمانی را مورد مطالعه قرار داد. بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای ایشان، گرچه تخصیص در سطوح فردی متفاوت از دانش سازمانی است، لکن سازمان‌ها نمی‌توانند اهمیت کنترل دانش شخصی را نادیده بگیرند. وی راهبردهای مدیریت انواع دانش توسط سازمان را به شکل فرآیندی شامل خلق، نگهداری، انتقال و کاربرد برای انجام یک وظیفه نشان داد.

تیراجتگول و کارانگام² (2006) فاکتورهای القاء‌کننده ایجاد دانش را مورد مطالعه قرار دادند. این مطالعه به شکل مقطعی بوده و براساس شواهد تجربی از پروژه‌های ساخت و ساز در تایلند است و از ترکیبی از روش‌های کمی و کیفی استفاده کرده است. نتایج مطالعه نشان می‌دهد که مشوق‌ها، فناوری اطلاعات و رقابت‌های انفرادی بر پروسه ایجاد دانش اثرگذار است

1Bhatt

2Teerajetgul & Charoenngam

پژوهش حاضر بر آن است تا به پرسش‌ها و فرضیه‌های زیر پاسخ دهد:

1. وضعیت مولفه خلق و کسب دانش در آرشیو دیداری صدا و سیمای مرکز قم چگونه است؟
2. وضعیت مولفه ثبت و نگهداری دانش در آرشیو دیداری صدا و سیمای مرکز قم چگونه است؟
3. وضعیت مولفه انتقال و توزیع دانش در آرشیو دیداری صدا و سیمای مرکز قم چگونه است؟
4. وضعیت مولفه بکارگیری و استفاده دانش در آرشیو دیداری صدا و سیمای مرکز قم چگونه است؟
5. به طور کلی زیرساخت فناوری اطلاعات برای پیاده‌سازی مدیریت دانش در آرشیو دیداری صدا و سیمای مرکز قم چگونه است؟
فرضیه‌های تحقیق عبارتند از:
1. بین زیرساخت فناوری اطلاعات با خلق و کسب دانش در آرشیو دیداری صدا و سیمای مرکز قم رابطه معنی‌داری وجود دارد.

روش‌شناسی پژوهش

در این تحقیق با توجه به موضوع و اهداف آن، از تحقیق توصیفی استفاده شده است و روش پژوهش پیمایشی است. از آنجا که نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند به پیاده‌سازی مدیریت دانش در آرشیوهای دیداری کمک کند، از نظر هدف، این تحقیق کاربردی است. همچنین، از آنجا که قرار است رابطه و همبستگی بین دو به دست آید، تحقیق همبستگی نیز می‌باشد. طرح پژوهش با طرح یک فرضیه و پنج پرسش آغاز شده است. به منظور پاسخگویی به این سؤالات، مطالعات اکتشافی با استفاده از منابع متعدد داخلی و خارجی انجام پذیرفت. پایایی کلی پرسشنامه برابر با 0/849 است. درضمن، شاخص‌های بررسی شده با گویه‌های جدول 1 سنجیده شده است.

جدول 1. تعریف عملیاتی متغیرهای پژوهش

مدیریت دانش	منظور از مدیریت دانش در این پژوهش مکانیزم خلق، نگهداری، انتقال و بکارگیری دانش شغلی و تخصصی بمنظور بهبود عملکرد کارکنان و کاهش هزینه های آموزشی مرکز می باشد.
خلق دانش	خلق و ایجاد دانش در این پژوهش شامل تمام فعالیت هایی است که دانش های جدید را به سیستم وارد می کند. در اینجا فعالیت هایی مانند کشف، ایجاد و توسعه دانش حائز اهمیت است.
ثبت و نگهداری دانش	ثبت و نگهداری دانش در این پژوهش شامل کلیه فعالیت های است که دانش جدید راه یافته به درون مرکز را بمنظور استفاده در زمان و مکان مناسب، سازماندهی، دسترس پذیر و حفاظت می نماید.
انتقال و ترویج دانش	منظور از انتقال و ترویج دانش در این پژوهش، حرکت، توزیع و یا گسترش دانش جدید بین افراد و پایگاه های دانش درون سازمانی به صورت مکانیزه و یا غیره مکانیزه می باشد.
بکارگیری دانش	منظور از استفاده و بکارگیری دانش در این پژوهش عبارت است از کاربرد دانشی که تولید، ذخیره و تسهیم شده در فرایندهای کاری مرکز توسط کارکنان .
فناوری اطلاعات	در این پژوهش به عنوان متغیر مستقل می باشد که اثرش بر پیاده سازی مدیریت دانش سنجیده می شود . شامل مجموعه وسیعی از سیستم های سخت افزاری و نرم افزاری اطلاعاتی است که در خلق، نگهداری، انتقال و بکارگیری دانش مرکز را یاری نموده و جهت بهینه سازی و پشتیبانی از فعالیت های مرکز بکار گرفته می شود
آرشیوهای دیداری	منظور از آرشیوهای دیداری، در این پژوهش آرشیوهایی هستند که طبق قوانین صدا و سیما موظف به جمع آوری، نگهداری و ارائه خدمات منابع دیداری به کلیه شبکه ها و مراکز استانها است.

بازه زمانی پژوهش ، تابستان سال 1395 است و جامعه مورد مطالعه شامل تمامی کارکنان و متخصصان علوم کتابداری و اطلاع رسانی شاغل در آرشیوهای دیداری صدا و سیما می باشد که با توجه به زیاد بودن حجم جامعه آماری به روشی که توضیح داده شده است، نمونه گیری انجام شده است. تعداد کل کارکنان 200 نفر بوده است. حجم

نمونه بر اساس جدول کرجسی مورگان¹ تعیین و در انتخاب نمونه‌ها از روش تصادفی استفاده شده است. با توجه به جامعه آماری و جدول، تعداد نمونه برابر با 127 نفر است.

یافته‌های پژوهش

با توجه به نتایج، از مجموع 127 نفر گروه نمونه 57 نفر برابر با 44.9 درصد را مردان و 70 نفر برابر با 55.1 درصد را زنان تشکیل داده‌اند. 20 نفر برابر با 15.7 درصد کمتر از 30 سال سن داشته‌اند. 54 نفر برابر با 42.5 درصد بین 31 تا 40 سال، 47 نفر برابر با 37 درصد بین 41 تا 50 سال و نهایتاً 6 نفر برابر با 4.7 درصد بیشتر از 50 سال سن داشته‌اند. میانگین سن برای گروه نمونه برابر با 39.1 سال محاسبه شده است. 36 نفر برابر با 28.3 درصد کمتر از 10 سال سابقه خدمت داشته‌اند. 74 نفر برابر با 58.3 درصد بین 10 تا 20 سال سابقه و 17 نفر برابر با 13.4 درصد بیشتر از 20 سال سابقه خدمت داشته‌اند. میانگین سابقه خدمت در گروه نمونه 14.16 سال بوده است. نتایج نشان می‌دهد که 7 نفر برابر با 5.5 درصد دارای تحصیلاتی در حد دیپلم بوده‌اند. 16 نفر برابر با 12.6 درصد دارای فوق دیپلم، 68 نفر برابر با 53.5 درصد دارای مدرک لیسانس و 36 نفر برابر با 28.3 درصد دارای مدرک فوق لیسانس بوده‌اند. با توجه به نتایج، از مجموع 127 نفر گروه نمونه 76 نفر برابر با 59.8 درصد در رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی تحصیل کرده و در مقابل 51 نفر برابر با 40.2 درصد در رشته‌هایی غیر از کتابداری تحصیلات خود را به اتمام رسانده‌اند.

¹Krejcie & Morgan

جدول 2. توزیع فراوانی گزینه‌های مربوط به مولفه خلق و کسب دانش

خلق و کسب دانش	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
کسب دانش تخصصی	فراوانی	2	4	18	76	127
	درصد	1.6	3.1	14.2	59.8	100
کارگاه‌های آموزشی آرشو در مرکز	فراوانی	11	19	46	35	127
	درصد	8.7	15	36.2	27.6	100
اهتمام به ترویج فرهنگ خلق دانش	فراوانی	3	12	51	41	127
	درصد	2.4	9.4	40.2	32.3	100
به روز کردن از طریق منابع مرکز	فراوانی	5	23	39	46	127
	درصد	3.9	18.1	30.7	36.2	100
به روز کردن از طریق منابع خارج مرکز	فراوانی	8	15	35	44	127
	درصد	6.3	11.8	27.6	34.6	100

در بررسی مولفه خلق و کسب دانش 59.8 درصد از پاسخ‌دهندگان به پرسش تا چه میزان فعالیت‌هایی که انجام می‌دهید نیاز به کسب دانش تخصصی دارد، گزینه در حد زیاد را انتخاب کرده اند. این پرسش با میانگین 3.96 در رتبه نخست قرار داشته است و 36.2 درصد از پاسخ‌دهندگان به پرسش به چه میزان در کارگاه‌های آموزشی آرشو در محل صدا و سیما شرکت می‌کنید گزینه در حد متوسط را انتخاب کرده اند. این پرسش با میانگین 3.2 در رتبه پنجم قرار داشته است.

جدول 3. توزیع فراوانی گزینه‌های مربوط به مولفه ثبت و نگهداری دانش

ثبت و نگهداری دانش	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
تجربیات در پورتال سازمانی آرشیو به مستند سازی	6	17	55	40	9	127
	4.7	13.4	43.3	31.5	7.1	100
تجارب کارکنان در حال بازنشستگی	22	25	37	39	4	127
	17.3	19.7	29.1	30.7	3.1	100
ثبت و نگهداری اطلاعات و دانش درون ذهن	2	3	36	50	36	127
	1.6	2.4	28.3	39.4	28.3	100
کارکنان ویژه سازماندهی دانش در پایگاه داده ها	12	18	64	23	10	127
	9.4	14.2	50.4	18.1	7.9	100
کارگاههای آموزشی توسط خبرگان	23	27	59	18	0	127
	18.1	21.3	46.5	14.2	0	100

در بررسی مولفه ثبت و نگهداری دانش 39.4 درصد از پاسخ‌دهندگان به پرسش تا چه میزان اطلاعات و دانش درون ذهن شما نیاز به ثبت و نگهداری دارد، گزینه در حد زیاد را انتخاب کرده‌اند. این پرسش با میانگین 3.91 در رتبه نخست قرار داشته است. و 46.5 درصد از پاسخ‌دهندگان به پرسش در محل کار من کارگاه‌های آموزشی توسط خبرگان برای مبتدیان برگزار و ضبط می‌شود، گزینه در حد متوسط را انتخاب کرده‌اند. این پرسش با میانگین 2.57 در رتبه پنجم قرار داشته است.

جدول 4. توزیع فراوانی گزینه‌های مربوط به مولفه انتقال و توزیع دانش

انتقال و توزیع دانش	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
انتقال دانش بصورت مکتوب و مستند	فراوانی	12	13	49	47	6
	درصد	9.4	10.2	38.6	37.0	4.7
تشویق و حمایت کارکنان	فراوانی	23	45	51	7	1
	درصد	18.1	35.4	40.2	5.5	0.8
تعاملات دانشی با همکاران	فراوانی	7	18	35	59	8
	درصد	5.5	14.2	27.6	46.5	6.3
انتقال دانش جدید حرفه ای در برگزاری کلاس‌ها، همایش‌ها و سمینارها	فراوانی	17	23	50	32	5
	درصد	13.4	18.1	39.4	25.2	3.9
انتقال دانش سازمانی سایر سازمانها	فراوانی	33	28	56	6	4
	درصد	26.0	22.0	44.1	4.7	3.1

در بررسی مولفه انتقال و توزیع دانش 46.5 درصد از پاسخ‌دهندگان به پرسش تا چه میزان با همکاران خود تعاملات دانشی برقرار می‌کنید، گزینه در حد زیاد را انتخاب کرده‌اند. این پرسش با میانگین 3.34 در رتبه نخست قرار داشته است. و 40.2 درصد از پاسخ‌دهندگان به پرسش در محل کار شما کارکنانی که دانش خود را تسهیم می‌کنند مورد تشویق و حمایت قرار می‌گیرند، گزینه در حد متوسط را انتخاب کرده‌اند. این پرسش با میانگین 2.35 در رتبه پنجم قرار داشته است.

جدول 5. توزیع فراوانی گزینه‌های مربوط به مولفه بکارگیری و استفاده از دانش

بکارگیری و استفاده از دانش		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
استفاده از تجربیات همکاران در فرایندهای کاری	فراوانی	2	5	20	80	20	127
	درصد	1.6	3.9	15.7	63.0	15.7	100
استفاده از دانش خود جهت حل مشکلات کاری	فراوانی	1	4	10	77	35	127
	درصد	0.8	3.1	7.9	60.6	27.6	100
تشویق کارکنانی که آموخته‌های خود را در فرایندهای کاری استفاده می‌نمایند	فراوانی	20	35	57	13	2	127
	درصد	15.7	27.6	44.9	10.2	1.6	100
تاثیر استفاده از دانش بر بهره‌وری و افزایش بازدهی شغلی	فراوانی	0	6	18	63	40	127
	درصد	0	4.7	14.2	49.6	31.5	100
تاثیر استفاده از دانش بر ارتقاء شغلی	فراوانی	8	8	24	53	34	127
	درصد	6.3	6.3	18.9	41.7	26.8	100

در بررسی مولفه بکارگیری و استفاده از دانش 60.6 درصد از پاسخ‌دهندگان به پرسش شما به چه میزان از دانش خود جهت حل مشکلات کاری استفاده می‌کنید، گزینه در حد زیاد را انتخاب کرده‌اند. این پرسش با میانگین 4.11 در رتبه نخست قرار داشته است و 44.9 درصد از پاسخ‌دهندگان به پرسش تا چه میزان کارکنانی که آموخته‌های خود را در فرایندهای کاری استفاده می‌نمایند مورد تشویق قرار می‌گیرند، گزینه در حد متوسط را انتخاب کرده‌اند و این پرسش با میانگین 2.54 در رتبه پنجم قرار داشته است.

جدول 6. توزیع فراوانی گزینه‌های مربوط به زیر ساخت فناوری اطلاعات

جمع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	زیر ساخت فناوری اطلاعات
127	25	39	50	11	2	امکانات مناسب سخت افزاری در آرشیو
100	19.7	30.7	39.4	8.7	1.6	درصد
127	19	49	43	15	1	امکانات مناسب نرم افزاری در آرشیو
100	15.0	38.6	33.9	11.8	0.8	درصد
127	7	46	55	15	4	پشتیبانی سخت افزار در آرشیو
100	5.5	36.2	43.3	11.8	3.1	درصد
127	7	46	59	10	5	پشتیبانی نرم افزار در آرشیو
100	5.5	36.2	46.5	7.9	3.9	درصد
127	22	47	43	13	2	تلاش مدیریت برای ورود بیشتر امکانات فناوری اطلاعات به مجموعه
100	17.3	37.0	33.9	10.2	1.6	درصد
127	1	46	49	24	7	ارائه آموزش های لازم جهت استفاده از فناوری اطلاعات در آرشیو
100	0.8	36.2	38.6	18.9	5.5	درصد
127	17	33	47	15	15	وضعیت پهنای باند اینترنت و بکارگیری آن را در فرایندهای آرشیو
100	13.4	26.0	37.0	11.8	11.8	درصد
127	23	41	38	12	13	وضعیت شبکه داخلی (اینترنت) و بکارگیری آن در فرایندهای آرشیو
100	18.1	32.3	29.9	9.4	10.2	درصد
127	4	32	44	34	13	استفاده از ابزارهای فناوری اطلاعات جهت پیاده سازی مدیریت دانش در آرشیو
100	3.1	25.2	34.6	26.8	10.2	درصد
127	6	34	61	20	6	استفاده از فناوری اطلاعات به منظور دسترسی به منابع دانش
100	4.7	26.8	48.0	15.7	4.7	درصد

زیر ساخت فناوری اطلاعات		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
اتصال آرشیوهای مرکز از طریق شبکه های فناوری اطلاعات.	فراوانی	9	36	51	26	5	127
	درصد	7.1	28.3	40.2	20.5	3.9	100
استفاده از سامانه های اطلاعاتی برای پیاده سازی مدیریت دانش	فراوانی	11	24	53	35	4	127
	درصد	8.7	18.9	41.7	27.6	3.1	100
میزان اهمیت زیرساخت فناوری اطلاعات در پیاده سازی مدیریت دانش	فراوانی	5	7	17	24	74	127
	درصد	3.9	5.5	13.4	18.9	58.3	100
بسترهای کافی و مناسب موجود فناوری اطلاعات در آرشیو برای انجام وظایف کاری	فراوانی	5	15	44	49	14	127
	درصد	3.9	11.8	34.6	38.6	11.0	100

در بررسی زیر ساخت فناوری اطلاعات 58.3 درصد از پاسخ دهندگان به پرسش میزان اهمیت زیرساخت فناوری اطلاعات را در پیاده‌سازی مدیریت دانش تا چه حد می‌دانید، گزینه خیلی زیاد را انتخاب کرده اند. این پرسش بامیانگین 4.22 دررتبه نخست قرار داشته است و 34.6 درصد از پاسخ دهندگان به پرسش در آرشیو به چه میزان از ابزارهای فناوری اطلاعات جهت پیاده‌سازی مدیریت دانش استفاده می‌شود، گزینه در حد متوسط را انتخاب کرده اند. این پرسش بامیانگین 2.84 کمترین میانگین و کمترین امتیازات را به خود اختصاص داده است.

نتیجه گیری:

در پاسخ به فرضیه اصلی تحقیق باید اشاره کرد که :

جدول 7. شاخص‌های آماری

متغیر	رتبه	میانگین	مقدار t	درجه آزادی	سطح معنی داری یا sig	نتیجه
زیر ساخت فناوری اطلاعات	1	46.4	3.944	126	.000	در حد زیادی مناسب است.
بکارگیری و استفاده دانش	2	18.4	14.325	126	.000	در حد زیادی مناسب است.
خلق و کسب دانش	3	17.5	7.894	126	.000	در حد زیادی مناسب است.
ثبت و نگهداری دانش	4	15.5	1.891	126	.061	وضعیت آرشو در حد متوسطی است.
انتقال و توزیع دانش	5	14.1	-2.565	126	.011	در حد کمی مناسب است.

جدول 8. نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای تعیین رابطه بین متغیرها

متغیر	خلق و کسب دانش	ثبت و نگهداری دانش	انتقال دانش	بکارگیری دانش	مدیریت دانش
زیر ساخت فناوری اطلاعات	مقدار همبستگی	.653**	.597**	.569**	.709**
	سطح معنی داری یا sig	.000	.000	.000	.000
	تعداد	127	127	127	127
نتیجه	تایید	تایید	تایید	تایید	تایید

یکی از مؤلفه‌های مدیریت دانش خلق و کسب دانش است. دانش فرایندی چرخه‌ای و پویاست. فرایندهای دانش باید دارای این توانایی باشند که دانش سازمانی را به طور

کارآمد و اثر بخش خلق و کسب نمایند. نخستین گام در ایجاد و بهره‌گیری از مدیریت دانش، مرحله گردآوری دانش است که طیف وسیعی از فعالیت‌ها نظیر خرید دانش از بازارهای دانش، جذب افراد خبره با دانش مورد نیاز سازمان، توسعه دانش از طریق گفتگوهای علمی کارکنان با یکدیگر و بسیاری از فعالیت‌های مرتبط با جمع‌آوری دانش را شامل می‌شود. مدیریت دانش بدون خلق دانش معنا پیدا نمی‌کند و سازمان باید همیشه در حال خلق و توسعه دانش موجود باشد. دانشی که می‌تواند با ساعت‌ها کار به شکل روش‌های قدیمی به دست آید، می‌تواند با استفاده از فناوری‌های جدید اطلاعات در عرض چند دقیقه و یا چند ثانیه در دسترس قرار گیرد. این صرفه‌جویی زمانی می‌تواند کمک بزرگی به کارشناسان سازمان‌ها کرده و بازده را افزایش دهد. ثبت و ذخیره دانش بخش مهمی از مدیریت دانش محسوب می‌شود. امروزه هر یک از بخش‌های سازمان با دانش مختلف سر و کار دارند و تمامی بخش‌ها به گونه‌ای با یکدیگر ارتباط دارند. طبیعی است دانش بخش باید ذخیره و به شکل مطمئن نگهداری شود تا گذر زمان آن را از بین نبرد. در گذشته شاید برای این کار هزینه‌های بالایی صرف می‌شد و با اشغال فضای بسیار زیاد برای کاغذها و پوشه‌های بسیار این کار به طور ناقص انجام می‌پذیرفت، اما امروزه فناوری اطلاعات به ما این اجازه را می‌دهد تا حجم عظیمی از اطلاعات را در یک حافظه کوچک و به طور مطمئن ذخیره‌سازی کنیم. فناوری‌های پیشرفته ذخیره‌سازی از قبیل پایگاه داده چند رسانه‌ای، پورتال‌های سازمانی و سیستم‌های مدیریت اطلاعات می‌تواند ابزارهای مهمی برای ذخیره و نگهداری دانش محسوب شود. استقرار زیر ساخت‌های جدید با حجم بالا این امکان را به سازمان می‌دهد تا بتواند در بخش نگهداری دانش با قدرت عمل کنند. انتقال دانش یکی از مؤلفه‌های اثر گذار در مدیریت دانش است. انتقال دانش می‌تواند باعث شود تا همه عوامل سازمان از دانش موجود با خبر بوده و از دوباره کاری‌ها اجتناب شود. همچنین این کار می‌تواند به نوبه خود باعث افزوده شدن دانش سازمان نیز گردد. امروزه با بکارگیری فناوری‌های جدید انتقال دانش به راحتی امکان پذیر است. این کار از طریق شبکه‌های مختلف نظیر اینترنت، پست الکترونیکی، کنفرانس‌های ویدئویی و ...

می‌تواند به سهولت انجام شود و باعث انتقال دانش از سازمانی به سازمان دیگر یا از فردی به فرد دیگر شود. طبیعی است کاستی در زیر ساخت‌های فناوری اطلاعات می‌تواند این بخش را تضعیف کرده و انتقال دانش را با چالش جدی مواجه سازد. تبادل دانش عبارت است از حرکت توزیع و پخش دانش بین افراد و پایگاه‌های دانش به طور مکانیزه و غیر مکانیزه. انتقال دانش بین کارکنان، مستلزم استقرار فرهنگ تسهیم دانش است. برگزاری نشست‌های علمی میان کارکنان و تحکیم روابط کارکنان با هم برای تشریک دانش با یکدیگر به سازمان کمک می‌کند که نه تنها انتقال دانش را افزایش دهد بلکه زمینه لازم برای توزیع دانش در میان کارکنان هم فراهم نماید. هدف نهایی مدیریت دانش کاربرد دانش در جهت بهبود عملکرد کاری کارکنان است. بسیاری از صاحب‌نظران این مرحله را مهمترین گام در فرایند مدیریت دانش می‌دانند زیرا مدیریت رقابتی تنها منوط به داشتن منابع غنی و سرشار دانشی نیست بلکه در گرو کاربرد آن منابع در فرایندهای کاری و تصمیمات است. بدون بکارگیری دانش در بخش‌های مختلف سازمان موفقیتی حاصل نمی‌شود. ابزارهای بکارگیری دانش در سازمان روز به روز در حال پیشرفت هستند. سازمان‌هایی در این راه موفق هستند که بتوانند بهترین ابزارها را برای بکارگیری دانش مورد استفاده قرار دهند. فناوری‌ها می‌تواند دانش موجود را به بهترین نحو بکار گرفته و باعث رشد سازمان شود. یکی از عوامل حیاتی و عناصر مهم و اساسی در پیاده‌سازی مدیریت دانش زیر ساخت فناوری اطلاعات است. در پیاده‌سازی مدیریت دانش ابزارها و تکنیک‌های مختلفی وجود دارد که توسط فناوری اطلاعات پشتیبانی می‌شوند. هر چقدر زیرساخت‌های مربوط به فناوری اطلاعات قوی‌تر باشند میزان نیل به اهداف دانش نیز بیشتر می‌شود. سازمان‌هایی که در این گام موفق باشند می‌توانند قدم‌های بعدی به منظور پیاده‌سازی مدیریت دانش را با اطمینان بیشتری بردارند. دانش همیشه برای افراد ارزشمند است و فرهنگ‌های قوی و متمدن در جوامعی به وجود می‌آیند که افراد در این جوامع به علم آموزی و دانش بها دهند. دانش برای هر فردی در هر سطح اجتماعی اهمیت دارد و برای کسب آن هر اقدامی می‌کند و در حقیقت می‌توان گفت کلید اصلی گنجینه ثروت-

های یک جامعه به میزان دسترسی به دانش در آن جامعه شباهت دارد. در ادامه پیشنهاداتی که می‌تواند برای این تحقیق ارائه کرد:

- اگر چه صدا و سیمای مرکز قم از نظر بهره‌مندی از فناوری اطلاعات مناسب می‌باشد و مجهز به سامانه‌های اطلاعاتی بمنظور ذخیره سازی اطلاعات، شبکه داخلی اینترنت و اینترنت، پست الکترونیکی سازمانی، آرشیوهای الکترونیکی و پورتال سازمانی با امکان مستندسازی تجربیات است، اما به دلیل عدم آشنایی کارکنان با مزایای مستندسازی تجربیات تخصصی و ناآگاهی از نحوه عملکرد این بخش از پورتال سازمانی، عملاً استفاده چندانی از آن نمی‌شود. پیشنهاد می‌شود به منظور ترغیب و تشویق کارکنان به تسهیم دانش تخصصیشان از طریق پورتال سازمانی، از جزوات و کلاس‌های آموزشی برای آشنایی کارکنان با مزایای مستندسازی تجربیات استفاده شود.

- ایجاد سیستم پاداش دهی مادی و ارزش برای تشویق و تقدیر از کارکنانی که بیشترین مشارکت و نقش را در زمینه کسب، تولید، انتقال و بکارگیری دانش تخصصی داشته‌اند، می‌تواند به گسترش فرهنگ اشتراک دانش درون آرشیوهای مرکز کمک نماید.

- گردهم‌آیی‌ها، نشست‌ها، سخنرانی‌ها، جلسات جهت تبدیل دانش ضمنی به دانش آشکار تشکیل شود و باتوجه به سرعت تغییرات دانش تخصصی در زمینه آرشیوها در دهه گذشته و حرکت به سوی آرشیوهای دیجیتال و ذخیره‌سازی **متادیتا**، پیشنهاد می‌شود محتوای دوره‌های آموزشی، همایش‌ها و سمینارها متناسب با نیازهای واقعی کارکنان برنامه‌ریزی شوند.

- کارکنان دانشگر در میان واحدهای مختلف آرشیوی گردش داده شوند.

- مستند سازی فرایندهای کاری صورت پذیرد.

- پایگاه الکترونیکی دانش به صورت مجزا در آرشیو ایجاد شود تا کارکنان بتوانند دانش ضمنی خود را بدون نیاز به مواجهه چهره به چهره به کمک ابزارهایی نظیر پست الکترونیک، گروه‌های گفتگو، اتاق‌های گفتگو، کنفرانس‌های صوتی و ویدئویی به اشتراک بگذارند.

- با توجه به رابطه خلق دانش و فناوری اطلاعات پیشنهاد می‌شود، آرشیوی از فناوری‌های جدید برای خلق دانش استفاده کند تا شاهد صرفه‌جویی در وقت و هزینه خلق دانش و در کل استقرار مدیریت دانش باشیم.
- در خصوص نگهداری دانش پیشنهاد می‌شود از نگهداری دانش به شکل سنتی فاصله گرفته و با استقرار سیستم‌های جدید فناوری اطلاعات دانش و اطلاعات نامحدود امروزی را به روش نوین نگهداری نماید.
- به طور کلی در دنیای امروز بدون داشتن زیرساخت‌های لازم نمی‌توان از مزیت‌های مدیریت دانش بهره برد و از مولفه‌های خوب آن استفاده لازم را به عمل آورد. در نتیجه پیشنهاد می‌شود برای کسب و انتقال دانش و همچنین، بهره‌گیری از مزیت‌های انتشار دانش و برای حفظ بهینه دانش تمامی آرشیوهای دیداری در درجه اول به فکر زیرساخت‌های خود جهت تجهیز شدن به فناوری‌های جدید باشند.
- پیشنهاد می‌شود آرشیو صدا و سیمای مرکز قم از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی و شبکه‌های مجازی با سایر نهادها و سازمان‌هایی که دارای آرشیو هستند، تعاملات دانشی برقرار کرده و نسبت به انتقال دانش و تجربیات مشترک اهتمام داشته باشند.

منابع

1. آزاد شهرکی، ز (1388). بررسی عوامل زمینه‌ساز مدیریت دانش در سازمان آموزش و پرورش استان بوشهر. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی. دانشگاه آزاد، بوشهر.
2. ابطی، ح؛ صلواتی، ع (1385). مدیریت دانش در سازمان. تهران: پیوند نو.
3. افخمی، الف (1390). بررسی رابطه بین مولفه‌های مدیریت دانش با نوآوری سازمان‌ها. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی، دانشگاه آزاد سنندج.
4. باقری، م؛ حمیدی بهشتی، م؛ علی دوستی، س (1388). پذیرش بانکداری اینترنتی در ایران: بسط مدل پذیرش فناوری. علوم و فناوری اطلاعات، 24 (3)، 5-23.
5. پیروسیانی، گ (1389). بررسی عوامل موثر بر استقرار مدیریت دانش در سازمان مسکن و شهرسازی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی، دانشگاه آزاد، سنندج.
6. حسن زاده، م (1386). مدیریت دانش (مفاهیم و زیرساخت‌ها). تهران: نشر کتابدار.
7. خاتمیان‌فر، پ (1386). بررسی وضعیت و بسترهای به اشتراک‌گذاری دانش در سازمان کتابخانه‌های آستان قدس رضوی. مجله کتابداری و اطلاع‌رسانی، دوره 10، شماره 4، 106-129.
8. داوینپورت، ت؛ پروساک، ل (1379). مدیریت دانش. (ترجمه حسین رحمانی سرشت). تهران: نشر سایکو.
9. ساداتی گورچین قلعه، م (1392). بررسی وضعیت زیرساختار فناوری اطلاعات برای استقرار مدیریت دانش در استانداری آذربایجان غربی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی، دانشگاه پیام نور، تهران.
10. رستمی، ز؛ جهانی، ن؛ علاقمند، الف (1393). دیدگاه کتابداران درباره زیرساخت فناوری دانش در کتابخانه‌های دانشگاه‌های سراسری شهرستان بابل. مطالعات دانش‌شناسی، دوره 1، شماره 1، 91-101.
11. سرلک، م؛ فراتی، ح (1387). سیستم‌های اطلاعات مدیریت پیشرفته. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
12. صلواتی، ع؛ حق‌نظر، ف (1388). بررسی تحلیل عوامل زمینه‌ای موثر بر استقرار سیستم مدیریت دانش در واحدهای ستادی شرکت ملی نفت ایران. فراسوی مدیریت، 3 (10)، 77-104.
13. فتح‌اللهی، ب؛ افشار زنجانی، الف؛ نوذری، د (1389). امکان‌سنجی استقرار مدیریت دانش در دانشگاه اصفهان از دیدگاه مجریان طرح در پژوهش دانشگاه. فصلنامه کتاب، دوره 20، شماره 4، 21-6.
14. فرهودی، ف؛ درودی، ف (1387). لزوم بکارگیری مدیریت دانش در افزایش سطح کیفی فعالیت‌های سازمان‌های نوین. علوم و فناوری اطلاعات، 24 (2)، 89-104.
15. قلیچ‌لی، ب (1388). مدیریت دانش: فرایند خلق، تسهیم و کاربرد سرمایه‌های فکری در کسب و کارها. تهران: سمت.
16. کرد، ل (1381). بررسی وضعیت سازماندهی منابع شنیداری موسیقی در آرشیوهای موسیقی شهر تهران و ارائه الگوی مناسب. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه آزاد، تهران شمال.
17. لدنی دامغانی، م؛ ع (1389). بررسی ارتباط فناوری ارتباطات و اطلاعات با مدیریت دانش و موانع اجرایی در وزارت ICT. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت اجرایی، دانشگاه آزاد، تهران مرکز.

18. محمدی استانی، م؛ شعبانی، الف (1390). امکان سنجی پیاده سازی مدیریت دانش در کتابخانه های دانشگاهی شهر اصفهان بر پایه مدل بکوتیز و ویلیامز. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته کتابداری و اطلاع رسانی، دانشگاه اصفهان، اصفهان.
19. نوناکا، الف؛ تاکه اوجی، ه (1385). مدیریت دانش در شرکت های دانش آفرین. (ترجمه علی عطافر)، قم: انتشارات سماء قلم.
20. هادیان، م (1389). تاثیر ابعاد سرمایه اجتماعی در استقرار مدیریت دانش مطالعه موردی: شرکت راه آهن جمهوری اسلامی. پایان نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب .

21. Ahn, Y.; park, S.; jung, J. (2009). A case study on knowledge management of Busan metropoliation city. Advance in Developing. Hutuman Resources, Sanfransisco. Vol.11, Lss3, p. 388.
22. Davenport, T.; Prusak, L. (1998). Knowledge Cerating Company: How Japoneses Companies Create the Dynamics of Innovation Published by Oxford Univercity.
23. Nonaka, I. (1991). The Knowledge-Creatin Company. Hangar Business Review. Nov-Dec: pp. 96-104.
24. Teerajetgul, W.; Charienggam, Ch. (2006). Factors inducing Knowledge Creation: Empirical Evidence From Thai Construction Projects. Engineering, Construction.
25. Tsang, E. W. K. (2000). Acquiring knowledge by forein partners from International journal Ventures in a Transition Economy: Learning-by- Doing and Learning Myopia, strategic management journal, vol. 23, no. 9, pp. 134-150.

استناد به این مقاله:

غفاری، س؛ زینالی، م. (1397). «بررسی زیرساخت فناوری اطلاعات برای پیاده سازی مدیریت دانش در آرشیو دیداری». علوم و فنون مدیریت اطلاعات، 4 (2)، 111-136.

(DOI): 10.22091/stim.2018.3426.1234 شناسه دیجیتال